

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika (www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

2171751_RegNr_A-1704-525/2023

<http://www.infolex.lt/tp/2171751>

Administracinė byla Nr. A-1704-525/2023
Teismo proceso Nr. 3-61-3-09512-2022-6
Procesinio sprendimo kategorija 8.6.2
(S)

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

N U T A R T I S LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. birželio 7 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Laimučio Alechnavičiaus (kolegijos pirmininkas ir pranešėjas), Ramūno Gadliausko ir Ivetos Pelienės, teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjo D. K. (D. K.) ir atsakovo Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos apeliacinius skundus dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2023 m. kovo 30 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjo D. K. (D. K.) skundą atsakovui Valstybės sienos apsaugos tarnybai prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos dėl sprendimų panaikinimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

1. Pareiškėjas D. K. (toliau – ir pareiškėjas) kreipėsi į teismą su skundu, prašydamas panaikinti Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – ir VSAT, Tarnyba) 2022 m. lapkričio 9 d. sprendimą Nr. 159-1026, kuriuo nuspręsta pareiškėją grąžinti į užsienio valstybę (toliau – ir Sprendimas dėl grąžinimo) ir 2022 m. lapkričio 26 d. sprendimą Nr. 163-2554, kuriuo atsisakyta pareiškėjui leisti atvykti kertant sieną (toliau – ir Sprendimas dėl neįleidimo) (kartu – ir Sprendimai).

2. Pareiškėjas nurodė, kad jam Sprendimas dėl grąžinimo nebuvo įteiktas, o šiame Sprendime esantys A. M. ir A. P. liudijimai apie pareiškėjo atsisakymą pasirašyti yra melagingi. Pareiškėjas nurodė apie Sprendimą dėl grąžinimo egzistavimą pirmą kartą sužinojęs 2023 m. sausio 4 d. iš savo atstovo advokato V. G. Pareiškėjo vertinimu, Sprendimas dėl grąžinimo yra viešojo administravimo subjekto priimtas individualus administracinis aktas, todėl tokiam aktui yra keliami reikalavimai, kurie yra reglamentuoti Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme. Tačiau

atsakovo Sprendimas dėl grąžinimo yra nesuprantamas, nes atsakovas priėmė sprendimą dėl užsieniečio grąžinimo į užsienio valstybę, nors realiai atsakovas norėjo taikyti užsieniečio išsiuntimą iš Lietuvos Respublikos, nes Sprendimo aprašomojoje dalyje pateikė nurodymą per 7 dienas užsieniečiui savanoriškai išvykti iš Lietuvos Respublikos. Sprendime dėl grąžinimo yra nurodytas vertėjos J. S. dalyvavimas, tačiau atsakovo sprendimo tekstas nebuvo išverstas pareiškėjui į suprantamą kalbą. Pareiškėjas niekada nebuvo sutikęs vertėjos J. S., todėl atsakovo įrašas, patvirtinantis vertėjos J. S. dalyvavimą priimant Sprendimą yra melagingas įrašas oficialiame dokumente. Be to, Sprendimas dėl grąžinimo buvo priimtas pareiškėjui nedalyvaujant, nors teisės aktai nesuteikė atsakovui teisės priimti tokį sprendimą už akių. Atsakovas net nesiekė, kad užsieniečiui būtų įteiktas Sprendimas dėl grąžinimo, todėl jam nebuvo jokių prielaidų šį sprendimą įvykdyti iki 2022 m. lapkričio 15 d. ir / ar nustatyta tvarka šį atsakovo sprendimą apskusti pagal atsakovo 2022 m. lapkričio 9 d. sprendime nurodytą sprendimo įteikimo užsieniečiui datą, t. y. 2022 m. lapkričio 8 d., kuri sprendime taip pat yra nurodyta melagingai.

3. Pareiškėjas akcentuoja, kad neteisėtas 10 dienų trukmės pareiškėjo gyvenimas Lietuvos Respublikoje nebuvo nustatytas teisėtomis priemonėmis, todėl atsakovo Sprendimas dėl grąžinimo yra sudarytas nekvalifikuotai. Užsieniečio pase esantys spaudai patvirtino atitinkamus duomenis apie atitinkamų Šengeno šalių valstybės sienų kirtimo faktus, tačiau tokie duomenys neužtikrino tikslaus užsieniečio gyvenimo Lietuvos Respublikoje dienų skaičiaus. Dėl šios priežasties atsakovo skaičiavimas dėl pareiškėjo pragyventų dienų Lietuvos Respublikoje yra neoficialus ir apytikris, todėl negali būti pagrindu išvadai, kad užsienietis Lietuvos Respublikoje 10 dienų laikotarpį gyveno neteisėtai. Atsakovas Sprendime dėl grąžinimo nusprendė pareiškėją grąžinti į (duomenys neskelbtini), tačiau atsakovo atstovai nebendravo su šios užsienio valstybės atstovais dėl pareiškėjo priėmimo atgal į (duomenys neskelbtini), o taip pat patys nevykdė savo priimto sprendimo, nes žinojo, kad pareiškėjas išvyksta ne į (duomenys neskelbtini), bet į (duomenys neskelbtini). Taigi, Sprendimas dėl grąžinimo buvo prieštaringo turinio ir formalus. Pareiškėjas tvirtino, kad negalėjo būti grąžintas į (duomenys neskelbtini), nes jis į Lietuvą atvyko 2022 m. rugsėjo mėnesį. Pareiškėjui galbūt galėjo būti taikomas įpareigojimas savanoriškai išvykti iš Lietuvos Respublikos, bet tik tuo atveju, jeigu patikimai būtų buvęs nustatytas jo 10 dienų laikotarpio neteisėto gyvenimo Lietuvos Respublikoje faktas. Pareiškėjas 2022 m. rudenį iš Lietuvos Respublikos buvo išvykęs pas savo draugus į (duomenys neskelbtini), todėl jis atitinkamą laiko tarpą negyveno Lietuvos Respublikoje. Tokios išvykos laikotarpį atsakovas privalėjo atitinkamai apskaičiuoti, bet neuždavė jokių klausimų pareiškėjui apie jo išvykimus iš Lietuvos Respublikos ir vadovavosi tik pareiškėjo pase esančių spaudų duomenimis. Pareiškėjas pažymėjo, kad sausumos keliais įvažiuojant į (duomenys neskelbtini) nėra privaloma pasų kontrolė, todėl atsakovo aiškinimas apie užsieniečių gyvenimo Lietuvos Respublikos teritorijoje trukmės apskaičiavimą yra niekuo nepagrįstas, kadangi Europos Sąjungos teritorijoje esant atskirų šalių, kurios nepriklauso Šengeno susitarimo šalių grupei ir /ar neturi privalomos pasų kontrolės kertant tokių šalių valstybės sienas, užsieniečio gyvenimo Lietuvos Respublikos teritorijoje trukmės objektyvus ir neginčytinas apskaičiavimas yra neįmanomas.

4. Pareiškėjas nurodė, kad 2022 m. lapkričio 8 d. jis ketino iš (duomenys neskelbtini) oro uosto išvykti atostogų per (duomenys neskelbtini) į (duomenys neskelbtini). Atsakingi Valstybės sienos apsaugos pareigūnai jam paaiškino, kad jis Lietuvos Respublikoje buvo ilgiau nei 90 dienų, todėl yra pažeidęs tvarką ir privalo išvykti iš Lietuvos Respublikos, todėl jis lėktuvu išvyko iš Lietuvos Respublikos į (duomenys neskelbtini) ir tik vėliau sužinojo, kad buvo patrauktas administracinėn atsakomybėn. Po atostogų 2022 m. lapkričio 16 d. grįžus lėktuvu iš (duomenys neskelbtini) į (duomenys neskelbtini) oro uostą, VSAT pareigūnai atsisakė pareiškėją įleisti į Lietuvos Respublikos teritoriją, nes jis yra viršijęs 90 dienų gyvenimo Lietuvos Respublikos teritorijoje laikotarpį, ir nurodė, kad jis privalo išvykti iš Lietuvos Respublikos į trečiąją valstybę, esančią ne Europos Sąjungos teritorijoje ir vėliau, t. y. nuo 2022 m. lapkričio 25 d. galės grįžti į

Lietuvos Respubliką ir bus įleistas į Lietuvos Respublikos teritoriją. Tačiau kai 2022 m. lapkričio 26 d. pareiškėjas vėl bandė patekti į Lietuvos Respubliką, jis vėl buvo neįleistas.

5. Pareiškėjo nuomone, Sprendimas dėl neįleidimo yra neteisėtas ir nepagrįstas, todėl naikintinas, nes neatitinka Viešojo administravimo įstatymo reikalavimų, kurie yra keliami viešojo administravimo subjektų priimamų sprendimų turiniui, kadangi iš sprendimo turinio nėra įmanoma suprasti sprendimo priėmimo teisinių pagrindų, motyvų; neįmanoma suprasti, kaip yra susijęs 90 dienų buvimo Lietuvos Respublikoje laikotarpis su asmens neįleidimu atvykti į Lietuvos Respublikos teritoriją kertant valstybės sieną. Užsieniečio buvimo Lietuvos Respublikos teritorijoje laikotarpiai ir užsieniečio teisė įvažiuoti į Lietuvos Respubliką yra skirtingos teisinės kategorijos, kurių taikymo atsakovas Sprendime dėl neįleidimo niekaip nepagrindė teisės normomis. Pareiškėjas yra (duomenys neskelbtini) pilietis, kuriam galioja laisvas įvažiavimas į visą Europos Sąjungos teritoriją, todėl Sprendimas dėl neįleidimo yra nekompetentingas, kadangi šis sprendimas pažeidė užsieniečio tarptautinėse sutartyse įtvirtintą užsieniečio teisę be vizos ir / ar atskiro leidimo nekliudomai patekti į Lietuvos Respublikos teritoriją ir naudotis šioje teritorijoje galiojančia Lietuvos Respublikos jurisdikcija, kuri reglamentuoja užsieniečių teisinę padėtį Lietuvos Respublikoje.

6. Lietuvos Respublikos įstatymas dėl užsieniečių teisinės padėties (toliau – ir Įstatymas) reglamentuoja atvejus kada užsienietis gali būti neįleidžiamas atvykti į Lietuvos Respublikos teritoriją. Pareiškėjo nuomone, atsakovas Sprendime dėl neįleidimo nenurodė jokio teisės akto ir / ar priežasties, kuri būtų teisėtu pagrindu atsisakyti leisti pareiškėjui įvažiuoti į Lietuvos Respublikos teritoriją kertant Lietuvos Respublikos valstybės sieną, todėl šis sprendimas yra naikintinas kaip prieštaraujantis Įstatymo reglamentavimui. Atsisakymas leisti atvykti užsieniečiui į Lietuvos Respublikos teritoriją kertant valstybės sieną nėra apskritai reglamentuotas Įstatyme, todėl, pareiškėjo teigimu, atsakovo Sprendimas dėl neįleidimo apskritai nebuvo galimas, kadangi pareiškėjas į Lietuvos Respublikos teritoriją atvyko teisėtai ir turėjo teisę į Lietuvos Respublikos teritoriją patekti be vizos, tarptautinių sutarčių pagrindu. Be to, pareigūnas E. K. neturėjo teisės priimti sprendimą užsieniečiui leisti arba neleisti atvykti į Lietuvos Respublikos teritoriją kertant valstybės sieną. Dėl pareiškėjo nėra ir niekada nebuvo priimtas joks oficialus kompetentingos institucijos sprendimas, kuris yra reglamentuotas Įstatymo 133 straipsnyje, todėl atsakovui nebuvo jokio teisinio pagrindo priimti Sprendimą dėl neįleidimo.

7. Atsakovas Tarnyba atsiliepiame į pareiškėjo skundą prašė jį atmesti kaip nepagrįstą.

8. Atsakovas atsižvelgdamas Įstatymo, 2001 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 539/2001, 2022 m. spalio 28 d. Europos Bendrijos Komisijos rekomendacijos, kuria nustatomas bendras „Praktinis sienos apsaugos pareigūnų vadovas“, skirto valstybių narių kompetentingoms institucijoms naudoti vykdant asmenų kontrolę pasienyje, ir pakeičiama 2006 m. lapkričio 6 d. Komisijos rekomendacija C(2019) 7131 (toliau – Šengeno vadovas), nuostatas vertino, kad pareiškėjo skundo argumentas, jog jis turi teisę nekliudomai, be jokių apribojamųjų terminų keliauti Europos Sąjungos / Šengeno šalių / Lietuvos Respublikos teritorijoje, nes jam yra taikomas bevizis režimas, yra nepagrįstas.

9. Atsakovas nurodė, kad Departamentas 2014 m. sausio 30 d. raštu Nr. (15/5-4)10K-4391 „Dėl trečiųjų šalių piliečių buvimo laiko skaičiavimo Šengeno teritorijoje“ išaiškino trečiųjų šalių piliečių buvimo laiko skaičiavimą Šengeno teritorijoje. Sąvoka „90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį“, reiškia „slenkamo“ 180 dienų periodo taikymą atgal skaičiuojant nuo atitinkamos užsieniečio buvimo dienos (atvykimo arba kontrolės dienos), siekiant nustatyti, ar per paskutinį 180 dienų laikotarpį trečiosios šalies pilietis neišnaudojo 90 dienų.

10. Dėl Sprendimo dėl grąžinimo atsakovas pažymėjo, kad 2022 m. lapkričio 8 d. Tarnybos Vilniaus pasienio rinktinės (duomenys neskelbtini) oro uosto pasienio užkardos (duomenys neskelbtini) oro uosto pasienio kontrolės punkte pareiškėjui, reisui (duomenys neskelbtini) per (duomenys neskelbtini) (duomenys neskelbtini) į (duomenys neskelbtini), vykstant iš Lietuvos Respublikos (tuo pačiu ir iš Šengeno erdvės), pasienio tikrinimo metu, pagal pareiškėjo pase esančius duomenis (būtent atvykimo į Šengeno erdvę spaudą), Tarnybos pareigūnai nustatė, kad pareiškėjas

2022 m. rugpjūčio 26 d. į Šengeno erdvę atvyko teisėtai, t. y. per (duomenys neskelbtini) tarptautinį oro uostą (duomenys neskelbtini). Pagal pareiškėjo 2022 m. lapkričio 8 d. pasienio kontrolei pateiktą pasą taip pat nustatyta, kad pastarasis buvo pažymėtas įvairių Šengeno valstybių datos spaudais, kurie oficialiai ne tik pažymi asmens atvykimo ir išvykimo į Šengeno valstybių teritorijos faktą, bet ir pagal juos pasienio tikrinimo metu pareigūnams yra būtina suskaičiuoti užsieniečio išbūtas dienas Šengeno erdvėje. Pagal pase esančius duomenis buvo nustatyta, kad pareiškėjas: 2014 m. rugpjūčio 26 atvyko į (duomenys neskelbtini) ir 2014 m. rugsėjo 9 d. išvyko iš (duomenys neskelbtini) (Šengeno erdvėje buvo 15 dienų); 2015 m. gruodžio 3 d. atvyko į (duomenys neskelbtini) ir 2015 m. gruodžio 6 d. išvyko iš (duomenys neskelbtini) (Šengeno erdvėje buvo 4 dienas); 2016 m. sausio 14 d. atvyko į (duomenys neskelbtini) ir 2016 m. vasario 3 d. išvyko iš (duomenys neskelbtini) (Šengeno erdvėje buvo 21 diena); 2016 m. lapkričio 4 d. atvyko į (duomenys neskelbtini) ir 2016 m. lapkričio 16 d. išvyko iš (duomenys neskelbtini) (Šengeno erdvėje buvo 13 dienų); 2021 m. rugsėjo 1 d. atvyko į (duomenys neskelbtini) ir 2021 m. rugsėjo 22 d. išvyko iš (duomenys neskelbtini) (Šengeno erdvėje buvo 22 dienas); 2022 m. birželio 4 d. atvyko į (duomenys neskelbtini) ir 2022 m. birželio 28 d. išvyko iš (duomenys neskelbtini) (Šengeno erdvėje buvo 25 dienas); 2022 m. rugpjūčio 26 d. atvyko į (duomenys neskelbtini). Atsakovas pažymėjo, kad (duomenys neskelbtini) ir Lietuvos Respublika, yra valstybės priklausančios Šengeno erdvei.

11. Kadangi pareiškėjas iš Šengeno erdvės ketino išvykti 2022 m. lapkričio 8 d., pritaikius Šengeno erdvėje laiko skaičiavimo metodiką, buvo nustatyta, kad tą dieną, jam išvykstant, 180 dienų periodas per kurį pareiškėjas buvo Šengeno erdvėje prasidėjo 2022 m. gegužės 13 d. ir nuo 2022 m. gegužės 13 d. iki 2022 m. lapkričio 8 d. (t. y. 180 dienų laikotarpiu) pareiškėjas Šengeno erdvėje buvo 100 dienų: nuo 2022 m. birželio 4 d. iki 2022 m. birželio 28 d. – 25 dienas ir nuo 2022 m. rugpjūčio 26 d. iki 2022 m. lapkričio 8 d. – 75 dienas. Taip pareiškėjas nuo 2022 m. spalio 30 d. iki 2022 m. lapkričio 8 d., būdamas Šengeno šalyse 100 dienų, 10 dienų viršijo nustatytą maksimalų leistiną 90 dienų skaičių per bet kurį 180 dienų laikotarpį. Pareiškėjas iš Šengeno erdvės turėjo išvykti iki 2022 m. spalio 29 d. (imtinai), tačiau to nepadarė.

12. Atsakovas teigia, kad nagrinėjamu atveju pareiškėjui vykstant iš Lietuvos Respublikos (duomenys neskelbtini) oro uoste pasienio tikrinimo procedūra buvo pradėta 2022 m. lapkričio 8 d. 17.57 val., įlaipinimas (įsodinimas) į lėktuvą skrydžiui iš (duomenys neskelbtini) į (duomenys neskelbtini) buvo nurodytas 19.10 val., o pats skrydis 19.55 val. Pasienio tikrinimo metu Tarnybos pareigūnai 2022 m. lapkričio 8 d. 17.57 val. nustatę pirminę informaciją, kad pareiškėjas yra galimai pažeidęs buvimo Šengeno erdvėje taisyklės, o būtent 10 dienų ilgiau nei leistina išbuvo Šengeno erdvėje, pastarąjį nukreipė į antrąją kontrolės liniją, kurios patikrinimo metu atsirado būtybė patikrinti vykstantį per valstybės sieną asmenį išsamiau, o būtent patikrinti jo duomenis informaciniuose registruose, perskaičiuoti ir sutikrinti išbūtas dienas Šengeno erdvėje išsiaiškinti kitas galimo pažeidimo aplinkybes, ir pasitvirtinus padarytiems pažeidimams surašyti procesinius dokumentus. 2022 m. lapkričio 8 d., Tarnybos pareigūnams atlikusiems pasienio tikrinimą pirmoje kontrolės linijoje ir antroje kontrolės linijoje žodžiu paaiškinus pareiškėjui jo padaryto pažeidimo aplinkybes, pastarasis kategoriškai nesutiko, pažeidęs užsieniečių buvimo Šengeno erdvėje taisyklės, taip pat nurodė, kad jo advokatas jam yra paaiškinęs, kad jis Šengeno erdvėje gali būti kiek tik panorėjęs. Tai, kad pareiškėjui buvo paaiškintos aplinkybės, susijusios su jo padarytu pažeidimu, buvo matyti ir iš pareiškėjo teismui pateikto skundo turinio.

13. Atsakovas nurodė, kad 2022 m. lapkričio 8 d. Tarnybos pareigūnų pokalbio su pareiškėju metu, jis buvo informuotas apie jo padarytą pažeidimą, kad nuo 2022 m. spalio 30 d. iki 2022 m. lapkričio 8 d., būdamas Šengeno šalyse 100 dienų, 10 dienų viršijo nustatytą maksimalų leistiną 90 dienų skaičių per bet kurį 180 dienų laikotarpį ir kad, pastarasis iš Šengeno erdvės turėjo išvykti iki 2022 m. spalio 29 d. (imtinai), tačiau to nepadarė, ir dėl to bus taikoma grąžinimo procedūra bei jis bus patraukas administracinėn atsakomybėn. Taip pat pareiškėjui buvo paaiškinta, kad atsižvelgiant į įlaipinimo į lėktuvą laiką (19.10 val.) ir į paties skrydžio laiką (19.55 val.), kad jis šiuo skrydžiu išskristi tikrai nespės, nes bus surašomi procesiniai dokumentai: dėl užsieniečio

grąžinimo (kurie suteiks teisę užsieniečiui dar 7 dienas teisėtai pabūti Šengeno erdvėje iki jis susiorganizuos naują išvykimą ir privalės išvykti) ir dėl padaryto administracinio nusižengimo. Taip pat pareiškėjui buvo paaiškinta apie galimybę išvykti iš Šengeno erdvės tuo pačiu reisui kurio planavo, tačiau, jis turi sutikti, kad procesiniai dokumentai būtų surašyti jam pačiam nedalyvaujant. Pareiškėjui buvo paaiškinta, kad pasirinkus išvykti, bus laikoma, kad jis atsisako (neturi galimybės) pats fiziškai pasirašyti dokumentų, o dėl jo priimti sprendimai jam bus atsiųsti el. paštu. Atsakovo teigimu, Tarnybos pareigūnai, vadovaudamiesi protingumo ir proporcingumo principais, įvertinę situaciją, kad pareiškėjas išvyksta (ketina išvykti) iš Šengeno erdvės, ir laiku neišvykęs prarastų bilietus lėktuvu jungiamuoju skrydžiu ir patirtų finansinius ir moralinius nuostolius, sudarė galimybę pasirinkti: ar likti Vilniuje ir asmeniškai dalyvauti procesinių dokumentų surašyme bei gauti jų nuorašus, ar išvykti ir nedalyvauti bylos nagrinėjime. Pareiškėjas 2022 m. lapkričio 8 d. raštu sutiko, kad procesiniai dokumentai būtų surašomi ir administracinio nusižengimo byla būtų nagrinėjama jam nedalyvaujant.

14. Atsižvelgus, į pareiškėjo prašymą ir į tai, kad jis 2022 m. lapkričio 8 d. iš Lietuvos Respublikos jau buvo išvykęs, Tarnybos pareigūnai 2022 m. lapkričio mėn. 8 d. priėmė nutarimą dėl administracinio nusižengimo, kai protokolas nesurašomas Nr. 37324-ANR_N-1662-2022 (ROIK: 22188760734) ir 2022 m. lapkričio mėn. 9 d. priėmė sprendimą dėl grąžinimo Nr. 159-1026. Sprendimas dėl grąžinimo buvo priimtas pareiškėjui jau išvykus iš Šengeno erdvės ir dokumentų valdymo sistemoje registruotas 2022 m. lapkričio 9 d., tačiau buvo pažymėtas 2022 m. lapkričio 8 d. išvykimo datos spaudu, kurio data sutapo su užsieniečio kelionės dokumente esančiu išvykimo datos spaudu (pareiškėjo išvykimo iš Šengeno erdvės data). Sprendimas dėl grąžinimo įkeltas į Elektroninės migracijos paslaugų informacinę sistemą „MIGRIS“, taip pateikiant oficialią informaciją, kad užsienietis yra įvykęs minėtą sprendimą ir 2022 m. lapkričio 8 d. yra išvykęs iš Šengeno erdvės. Kadangi pareiškėjas išbuvo 10 dienų Šengeno erdvėje daugiau per bet kurį 180 dienų laikotarpį, o toks jo buvimas laikomas neteisėtu, todėl vadovaujantis Įstatymo 125 straipsnio 1 dalies 5 ir 6 punktais ir 127 straipsniu buvo priimtas Sprendimas dėl grąžinimo ir įpareigojimas savanoriškai išvykti į užsienio valstybę.

15. Atsakovas pažymėjo, kad pareiškėjas 2022 m. lapkričio 8 d. patikrinimo vykstant per valstybės sieną metu Tarnybos pareigūnams, duomenų ir / ar dokumentų patvirtinančių jo teisėtą buvimą Šengeno erdvėje, nei jam buvo maksimaliai leistina, nepateikė. Be to, nei Elektroninės migracijos paslaugų informacinėje sistemoje „MIGRIS“, nei užsieniečių registre, nebuvo duomenų apie tai, jog jis siekė susitvarkyti dokumentus tam, kad įteisintų savo ilgesnį nei leistina (90 dienų per 180 dienų laikotarpį) buvimą / gyvenimą Šengeno erdvėje. Tokie dokumentai ar duomenys nebuvo pateikti teismui. Atsakovo teigimu, priimant Sprendimą dėl grąžinimo taip pat buvo atsižvelgta į Įstatymo 128 straipsnio 1 dalyje nurodytas aplinkybes ir į tai, kad nenustatyta to paties įstatymo 130 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų priežasčių, dėl kurių būtų draudžiama grąžinti į užsienio valstybę. Kadangi pareiškėjas 2022 m. lapkričio 8 d. prašyme sutiko, kad procesiniai dokumentai dėl jo padaryto pažeidimo būtų surašomi ir administracinio nusižengimo byla būtų nagrinėjama jam nedalyvaujant, todėl ant Sprendimo dėl grąžinimo ir buvo pažymėta, jog pareiškėjas atsisakė pasirašyti. Tai patvirtino ir su pareiškėju tiesiogiai bendravę Tarnybos darbuotojai.

16. Dėl neleidimo atvykti į Šengeno erdvę atsakovas paaiškino, kad 2022 m. lapkričio 26 d. Tarnybos Vilniaus pasienio rinktinės (duomenys neskelbtini) oro uosto pasienio užkardos (duomenys neskelbtini) oro uosto pasienio kontrolės punkte į Šengeno valstybių teritoriją ketino atvykti pareiškėjas, kuris pasienio kontrolei pateikė (duomenys neskelbtini) piliečio pasą, pagal kuriame esančius spaudus buvo nustatytas terminas jo buvimo Šengeno erdvėje, ir pareiškėjui 2022 m. lapkričio 26 d., pritaikius buvimo Šengeno erdvėje laiko skaičiavimo metodiką, buvo nustatyta, kad pareiškėjo buvimo Šengeno erdvėje trukmė pradedama skaičiuoti nuo 2022 m. gegužės 31 d., todėl laikyta, kad nuo 2022 m. gegužės 31 d. iki 2022 m. lapkričio 26 d. (180 dienų laikotarpiu) jis Šengeno erdvėje buvo išbuvęs 100 dienų (nuo 2022 m. birželio 4 d. iki 2022 m. birželio 28 d. – 25 dienas ir nuo 2022 m. rugpjūčio 26 d. iki 2022 m. lapkričio 8 d. – 75 dienas), ir 2022 m. lapkričio 26

d. neįgijo teisės atvykti į Šengeno erdvę. Dėl šios priežasties vadovaujantis Šengeno sienų kodekso 6 straipsnio 1 dalies b) punktu ir 14 straipsnio 1 dalimi pareiškėjui 2022 m. lapkričio 26 d. nebuvo leista atvykti ir buvo priimtas Sprendimas dėl neįleidimo. Priimdami šį sprendimą Tarnybos pareigūnai vadovavosi Šengeno sienų kodekso 14 straipsniu. Atsakovas pažymėjo, kad, priešingai nei teigė pareiškėjas, ginčijamame sprendime buvo aiškiai nurodyta priežastis, dėl ko jam nebuvo leista atvykti į Šengeno erdvę: per ankstesnį 180 dienų laikotarpį jau buvo 90 dienų Europos Sąjungos valstybių narių teritorijoje. Pareiškėjas su šiuo Sprendimu dėl neįleidimo buvo supažindintas pasirašytinai. Šis sprendimas turiniu ir forma atitinka Šengeno sienų kodekso V priedo B dalyje nustatytą „Atsisakymo leisti atvykti kertant sieną“ standartinio blanko turinį ir formą, taip pat atitinkantis Šengeno sienų kodekso 14 straipsnio reikalavimus; jis surašytas ne tik lietuvių, bet ir pareiškėjui suprantama rusų kalba. Šia kalba pareiškėjas bendravo ir su VSAT pareigūnais.

17. Atsakovas nurodė, kad nors pareiškėjo skundai dėl Sprendimo dėl neįleidimo ir Sprendimo dėl grąžinimo yra grindžiami tomis pačiomis aplinkybėmis ir pareiškėjas siekia tokių pačių teisinių pasekmių, tačiau, atsakovo vertinimu, šie ginčai nėra tapatūs savo turiniu, o skundžiami sprendimai yra savarankiški administraciniai sprendimai, argumentuoti skirtingomis vykimo per valstybės sieną faktinėmis aplinkybėmis (atskaitiniu laikotarpiu, nuo kurios dienos pareiškėjui yra skaičiuojamas leistinas buvimo dienų skaičius Šengeno erdvėje). Sprendimai yra savarankiški vienas su kitu nesusiję, nedaro vienas kitam įtakos. Tarnyba pažymėjo, kad vykimo per valstybės sieną metu, o būtent – 2022 m. lapkričio 8 d. ir 2022 m. lapkričio 26 d., įvertinus visas pareiškėjo vykimo per valstybės sieną aplinkybes, Tarnybos pareigūnai priėmė atskirus individualius, tarpusavyje nesusijusius pasienio tikrinimo metu susidariusią ir jo situaciją atspindinčius administracinius sprendimus, suskaičiavę kiek dienų pareiškėjas yra išbuvęs Šengeno erdvėje. Nepaisant to, ar asmeniui buvo taikyta, ar nebuvo taikyta, grąžinimo procedūra, kiekvienu atveju per valstybės sieną vykstančiam trečiosios šalies piliečiui tiek atvykstant, tiek išvykstant, yra nustatomas (suskačiuojamas) jo būtų dienų skaičius Šengeno erdvėje 90 dienų per bet kurį per 180 dienų laikotarpį ir tik tuomet priimamas sprendimas leisti vykti per valstybės sieną.

II.

18. Vilniaus apygardos administracinis teismas 2023 m. kovo 30 d. sprendimu pareiškėjo skundą tenkino iš dalies, panaikinti Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2022 m. lapkričio 9 d. sprendimą Nr. 159-1026, o kitą pareiškėjo skundo dalį atmetė. Taip pat priteisė pareiškėjo naudai iš atsakovo 11,25 Eur sumokėto žyminio mokesčio.

19. Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad byloje nėra ginčo dėl to, kad 2022 m. lapkričio 8 d. (duomenys neskelbtini) oro uoste pareiškėjas ketino vykti iš Lietuvos Respublikos per (duomenys neskelbtini) į (duomenys neskelbtini). Atsakovas nurodė, kad VSAT pareigūnai pagal pareiškėjo pase esančius duomenis nustatė, jog pareiškėjas nuo 2022 m. gegužės 13 d. iki 2022 m. lapkričio 8 d. (t. y. 180 dienų laikotarpiu) Šengeno erdvėje buvo 100 dienų: nuo 2022 m. birželio 4 d. iki 2022 m. birželio 28 d. – 25 dienas ir nuo 2022 m. rugpjūčio 26 d. iki 2022 m. lapkričio 8 d. – 75 dienas. Šiuo pagrindu buvo priimtas 2022 m. lapkričio 9 d. Sprendimas dėl grąžinimo, kuriame nuspręsta grąžinti pareiškėją į užsienio valstybę, t. y. įpareigoti savanoriškai išvykti į užsienio valstybę per 7 dienas nuo sprendimo įteikimo dienos, t. y. iki 2022 m. lapkričio 15 d., valstybė, į kurią įpareigojama savanoriškai išvykti – (duomenys neskelbtini). Sprendime nurodyta, kad jis priimtas, nes asmuo į Lietuvos Respubliką atvyko teisėtai, tačiau gyvena Lietuvos Respublikoje be leidimo gyventi Lietuvos Respublikoje. Sprendime taip pat nurodyta, kad pareiškėjui ketinant išvykti 2022 m. lapkričio 8 d. buvo nustatyta, kad jis Šengeno erdvėje išbuvo 100 dienų ir turėjo išvykti iki 2022 m. spalio 29 d., tačiau to nepadarė ir taip pažeidė Įstatymo 23 straipsnio 1 dalį ir 124 straipsnio 2 dalį. Sprendimas priimtas vadovaujantis Įstatymo 125 straipsnio 1 dalies 5 punktu, 127 straipsnio 1, 3(1) ir 6 dalimis. Sprendime nurodyta, kad per jame nustatytą terminą neišvykus iš Lietuvos Respublikos,

bus priimtas sprendimas dėl išsiuntimo iš Lietuvos Respublikos. Taip pat nurodyta, kad sprendimas įteiktas 2022 m. lapkričio 8 d., į rusų kalbą vertė vertėja, supažindinta su atsakomybe už melagingą vertimą. Sprendime yra priedas ranka: „Pasirašyti atsisakė, tai liudija A. M., A. P.“.

20. Teismas, įvertinęs aplinkybes bei ginčo santykius reglamentuojančias Įstatymo, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2004 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-429 patvirtinto Sprendimų dėl užsieniečio įpareigojimo išvykti, išsiuntimo, gražinimo ir vykimo tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją priėmimo ir jų vykdymo tvarkos aprašo, nuostatas pažymėjo, kad kaip nurodė pats atsakovas, pareiškėjo tikrinimo procedūra buvo pradėta 2022 m. lapkričio 8 d. 17 val. 57 min. ir pareiškėjui iki jo išvykimo (įlaipinimas prasidėjo 19 val. 10 min.) jau buvo paaiškinta dėl padaryto pažeidimo, t. y. dėl buvimo Šengeno erdvėje ilgiau nei 90 dienų per 180 dienų laikotarpį.

21. Kadangi Sprendimas dėl gražinimo buvo priimtas tik kitą dieną, t. y., lapkričio 9 d., teismas laikė, kad VSAT nesilaikė Aprašo 24 punkte nustatyto reikalavimo sprendimą priimti nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 3 valandas nuo fakto, kad yra bent vienas iš Įstatymo 125 straipsnio 1 dalyje nustatytų užsieniečio gražinimo pagrindų, nustatymo. Teismo vertinimu, šis vėlavimas nagrinėjamu atveju negali būti laikomas formaliu, nes jis lėmė, kad Sprendimo dėl gražinimo turinys tapo prieštaringas, netikslus ir ne(be)atspindėjo realios situacijos. Atkreipė dėmesį į tai, kad Sprendime dėl gražinimo yra nurodyta, jog sprendimas įteiktas pareiškėjui lapkričio 8 d., t. y. anksčiau nei jis buvo priimtas (lapkričio 9 d.) ir kad pareiškėjas jį pasirašyti atsisakė. Tai reiškia, kad nesant surašyto sprendimo, pareiškėjas nei galėjo su juo (ir jame išdėstytais motyvais ir nustatytais įpareigojimais) susipažinti, nei su juo sutikti / nesutikti ar jį pasirašyti / nepasirašyti. Tokios išvados nepaneigė ir atsakovo argumentai, kad pareiškėjas raštu sutiko, kad sprendimas bus priimtas jam nedalyvaujant, nes, kaip buvo matyti iš šio sutikimo turinio, jame yra nurodyta tik dėl pareiškėjo sutikimo nagrinėti administracinio teisės pažeidimo bylą jam nedalyvaujant, bet nėra nurodyta dėl pareiškėjo sutikimo dėl Sprendimo dėl gražinimo. Atitinkamai, Sprendime padarytas įrašas dėl jo išvertimo pareiškėjui į rusų kalbą taip pat neatitiko tikrovės, nes pareiškėjui tebesant Lietuvos Respublikoje (2022 m. lapkričio 8 d.) Sprendimas dar nebuvo priimtas, o jį priėmus (2022 m. lapkričio 9 d.) pareiškėjo jau nebebuvo Lietuvos Respublikoje.

22. Taigi, teismas sprendė, kad byloje nėra jokių įrodymų, jog pareiškėjas būtų sutikęs dėl Sprendimo priėmimo jam nedalyvaujant ir (ar) būtų atsisakęs jį pasirašyti, taip pat, kad pareiškėjui būtų Sprendimas išverstas į rusų kalbą, todėl tokie įrašai Sprendime neatitiko faktinės situacijos.

23. Teismas pažymėjo ir tai, kad iš į bylą pateiktų dokumentų ir atsakovo paaiškinimų nebuvo galima daryti išvados, kad pareiškėjui apskritai buvo žinoma, kad dėl jo bus priimtas ne tik nutarimas dėl administracinio teisės pažeidimo, bet ir Sprendimas dėl gražinimo. Nors Aprašo 9 punkte nurodyta, kad sprendimas dėl užsieniečio įpareigojimo išvykti, gražinimo ar išsiuntimo priimamas dėl kiekvieno neteisėtai Lietuvos Respublikoje esančio užsieniečio, tačiau nagrinėjamu atveju Sprendimo dėl gražinimo priėmimo metu pareiškėjo jau nebebuvo Lietuvos Respublikoje, jis buvo išvykęs į (duomenys neskelbtini).

24. Atsakovas taip pat pripažino, kad Sprendimas dėl gražinimo pareiškėjui nebuvo išsiųstas jo sutikime nurodytu elektroninio pašto adresu dėl darbuotojo neapdairumo, ir pareiškėjui tapo žinoma apie jo egzistavimą tik po to, kai atsakovas 2022 m. gruodžio 27 d. pateikė atsiliepimą administracinėje byloje Nr. I2-2111-631/2023. Taigi, byloje nėra duomenų, kad priėmus sprendimą ir įpareigojus pareiškėją savanoriškai išvykti ne tik iš Šengeno erdvės, bet ir nustatčius, kad pareiškėjas turi išvykti į konkrečią valstybę – (duomenys neskelbtini), pareiškėjas buvo apie tokį įpareigojimą informuotas per išvykimui nustatytą terminą, t. y. iki 2022 m. lapkričio 15 d. Priešingai, byloje nėra ginčo, kad jam VSAT pareigūnų buvo leista išvykti į (duomenys neskelbtini) iš kurios pareiškėjas vyko į (duomenys neskelbtini). Taigi, teismas sprendė, kad nagrinėjamos bylos aplinkybių kontekste nėra aiškus Sprendime dėl gražinimo nurodyto įpareigojimo išvykti į konkrečią valstybę pagrindas ir tokio įpareigojimo įgyvendinimo būdas, ypač atsižvelgiant į pirmiau nurodytas aplinkybes, kad byloje nėra duomenų, jog pareiškėjas buvo informuotas apie tai, kad dėl jo bus priimtas sprendimas dėl išsiuntimo. Kitaip tariant, Sprendimo turinys esamų faktinių aplinkybių kontekste sukūrė

situaciją, kai pareiškėjas, nepaisant to, kad jam buvo leista išvykti į (duomenys neskelbtini) per (duomenys neskelbtini), per nustatytą laikotarpį taip pat tarsi turėjo išvykti ir į (duomenys neskelbtini), kad būtų laikomas įvykdžiusiu Sprendimą dėl grąžinimo, tačiau byloje nėra duomenų, kad apie tokį konkretų įpareigojimą pareiškėjui būtų buvę paaiškinta prieš leidžiant išskristi arba kad jis apie tai būtų buvęs informuotas jau po Sprendimo priėmimo, bet per jame nustatytą savanoriško išvykimo į (duomenys neskelbtini) laiką.

25. Teismo vertinimu, aptarti procedūriniai pažeidimai ir Sprendimo dėl grąžinimo turinio neatitikimai faktinei situacijai bei jo vidiniai prieštaravimai sudaro pagrindą spręsti, kad Sprendimas neatitinka gero administravimo principo, todėl yra naikintinas. Priešingu atveju, be kita ko, asmeniui galėtų kilti neigiamos pasekmės dėl tokio sprendimo neįvykdymo.

26. Dėl sprendimo dėl neįleidimo, teismas pažymėjo, kad pareiškėjas ginčija 2022 m. lapkričio 26 d. sprendimą Nr. 163-2554 „Atsisakymas leisti atvykti kertant sieną“ nurodydamas, kad sprendimas neatitinka Viešojo administravimo įstatymo reikalavimų, nes nėra motyvuotas; kad užsieniečio buvimo Lietuvos Respublikos teritorijoje ir užsieniečio teisė įvažiuoti į Lietuvos Respubliką yra skirtingos kategorijos; kad pareiškėjas yra (duomenys neskelbtini) pilietis, kuriam galioja laisvas įvažiavimas į Europos Sąjungos teritoriją be vizos; kad atsakovas nenurodė Įstatyme įtvirtinto pagrindo dėl kurio pareiškėją atsisakyta įleisti; kad atsisakymas leisti atvykti nėra reglamentuotas Įstatyme ir VSAT pareigūnas neturėjo teisės tokio sprendimo priimti. Teismas, vertindamas šiuos argumentus nurodė, kad Įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje yra nustatyta, kad užsieniečiams, atvykstantiems į Lietuvos Respubliką ir išvykstantiems iš jos, yra taikomos 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 2016/399 („Šengeno sienų kodekso“) nuostatos. Įstatymo 8 straipsnyje nurodyta, kad užsieniečio neįleidimo į Lietuvos Respubliką sąlygos nustatomos vadovaujantis Šengeno sienų kodeksu. Sprendimą neįleisti užsieniečio į Lietuvos Respubliką priima Valstybės sienos apsaugos tarnyba. Taigi, Įstatymo nuostatos *expressis verbis* nukreipia į Šengeno sienų kodeksą ir suteikia teisę sprendimą dėl neįleidimo priimti VSAT pareigūnui.

27. Įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad užsienietis, kuriam taikomas bevizis režimas, turi teisę atvykti į Lietuvos Respubliką ir būti Lietuvos Respublikoje turėdamas galiojantį kelionės leidimą, jeigu to reikalaujama pagal Reglamentą (ES) 2018/1240, bet jo buvimas Lietuvos Respublikoje ir kitose Šengeno valstybėse negali trukti ilgiau negu 90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį. Šengeno sienų kodekso 14 straipsnyje nustatyta, kad trečiosios šalies piliečiui, kuris neatitinka visų 6 straipsnio 1 dalyje nustatytų atvykimo sąlygų ir nepriklauso 6 straipsnio 5 dalyje nurodytoms asmenų kategorijoms, neleidžiama atvykti į valstybių narių teritorijas. Motyvuotas sprendimas, kuriame nurodomos tikslios atsisakymo priežastys, pateikiamas V priedo B dalyje nustatytame standartiniame blanke, kurį užpildo institucija, pagal nacionalinę teisę įgaliota priimti sprendimą atsisakyti leisti atvykti. Užpildytas standartinis blankas perduodamas atitinkamam trečiosios šalies piliečiui, kuris tame blanke patvirtina sprendimo neįleisti atvykti gavimo faktą. Sienos apsaugos pareigūnai užtikrina, kad trečiosios šalies pilietis, kuriam buvo atsisakyta leisti atvykti, neatvyktų į atitinkamos valstybės narės teritoriją. Šengeno sienų kodekso 6 straipsnyje nurodomos sąlygos numatomam buvimui valstybių narių teritorijoje, kurio bendra trukmė neviršija 90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį, kai laikoma, kad kiekviena tokio buvimo diena įeina į 180 dienų laikotarpį. Tai reiškia, kad pagal šį straipsnį asmuo, kuris viršijo 90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį terminą atvykimas neleidžiama, tai nurodoma ir Įstatymo 11 straipsnio 2 dalies nuostatoje. Teismo vertinimu, šių nuostatų sisteminė analizė leido teigti, kad užsienietis, kuriam taikomas bevizis režimas, VSAT sprendimu gali būti neįleistas į Lietuvos Respubliką, jei jo buvimas viršijo 90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį terminą ir sprendimas atsisakyti leisti atvykti įforminamas naudojant standartinį blanką – Šengeno sienų kodekso V priedo B dalį.

28. Teismas įvertino, kad byloje nėra ginčo, jog Sprendimą dėl neįleidimo priėmęs asmuo E. K. yra VSAT pareigūnas ir kad Sprendimas įformintas naudojant standartinį blanką – Šengeno sienų kodekso V priedo B dalį. Šiame sprendime yra nurodyta neįleidimo priežastis: „per ankstesnį

180 dienų laikotarpį jau išbuvo 90 dienų Europos Sąjungos valstybių narių teritorijoje“, todėl pareiškėjo nurodyti Sprendimo dėl neleidimo argumentai teismo nelaikyti pagrįstais ir nesudarė pagrindo naikinti Sprendimo.

29. Teismas pažymėjo ir tai, kad pareiškėjas, nors ir ginčijo buvimo Šengeno erdvėje apskaičiavimo metodiką, nei VSAT pareigūnams, nei teismui nepateikė įrodymų, kad Sprendime padaryta išvada dėl jo buvimo termino yra nepagrįsta. Pareiškėjas taip pat nenuginčijo atsakovo nurodytų pareiškėjo paso duomenų, pagal kuriuos (atsižvelgiant į jame esančius antspaudus) buvo nustatyta, jog pareiškėjas: 2014 m. rugpjūčio 26 atvyko į (duomenys neskelbtini) ir 2014 m. rugsėjo 9 d. išvyko iš (duomenys neskelbtini) (Šengeno erdvėje buvo 15 dienų); 2015 m. gruodžio 3 d. atvyko į (duomenys neskelbtini) ir 2015 m. gruodžio 6 d. išvyko iš (duomenys neskelbtini) (Šengeno erdvėje buvo 4 dienas); 2016 m. sausio 14 d. atvyko į (duomenys neskelbtini) ir 2016 m. vasario 3 d. išvyko iš (duomenys neskelbtini) (Šengeno erdvėje buvo 21 diena); 2016 m. lapkričio 4 d. atvyko į (duomenys neskelbtini) ir 2016 m. lapkričio 16 d. išvyko iš (duomenys neskelbtini) (Šengeno erdvėje buvo 13 dienų); 2021 m. rugsėjo 1 d. atvyko į (duomenys neskelbtini) ir 2021 m. rugsėjo 22 d. išvyko iš (duomenys neskelbtini) (Šengeno erdvėje buvo 22 dienas); 2022 m. birželio 4 d. atvyko į (duomenys neskelbtini) ir 2022 m. birželio 28 d. išvyko iš (duomenys neskelbtini) (Šengeno erdvėje buvo 25 dienas); 2022 m. rugpjūčio 26 d. atvyko į (duomenys neskelbtini) ir 2022 m. lapkričio 8 d. išvyko iš Lietuvos Respublikos (Šengeno erdvėje buvo 75 dienas).

30. Teismo vertinimu, kadangi Įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nustatyta, jog užsienietis, kuriam taikomas bevizis režimas, turi teisę atvykti į Lietuvos Respubliką ir būti Lietuvos Respublikoje turėdamas galiojantį kelionės leidimą, jeigu to reikalaujama pagal Reglamentą (ES) 2018/1240, bet jo buvimas Lietuvos Respublikoje ir kitose Šengeno valstybėse negali trukti ilgiau negu 90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį. Vadinasi, 2022 m. lapkričio 26 d., kai pareiškėjas bandė atvykti į Lietuvos Respubliką, jo buvimo Šengeno erdvėje trukmė turėjo būti pradėta skaičiuota imant 180 dienų laikotarpį į praeitį (t. y., pradėdant skaičiuoti nuo 2022 m. gegužės 31 d.) ir patikrinant, ar šiuo laikotarpiu pareiškėjas neviršijo Įstatyme nustatyto 90 dienų termino. Kadangi pagal paso spaudų duomenis pareiškėjas aptariamuoju laikotarpiu buvo buvęs Šengeno erdvėje nuo 2022 m. birželio 4 d. iki 2022 m. birželio 28 d. (25 dienas) ir nuo 2022 m. rugpjūčio 26 d. iki 2022 m. lapkričio 8 d. (75 dienas), teismas darė išvadą, kad VSAT pareigūnai pagrįstai sprendė, jog pareiškėjas viršijo jam nustatytą 90 dienų per 180 dienų laikotarpį buvimo terminą.

31. Teismas atsižvelgęs į tai, kad skundas patenkintas iš dalies, pareiškėjui iš atsakovo priteisė 11,25 Eur žyminio mokesčio.

III.

32. Pareiškėjas apeliaciniame skunde prašo panaikinti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2022 m. kovo 30 d. sprendimą ir bylą perduoti nagrinėti iš naujo pirmosios instancijos teismui.

33. Pareiškėjas nurodo, kad teismas netinkamai taikė ir aiškino Įstatymo 1, 2, 3, 4, 11, 125 ir 133 straipsnių nuostatas, Šengeno sienų kodeksą ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentus, todėl netinkamai identifiko užsieniečio D. K. teisinę padėtį Lietuvos Respublikoje ir tuo pagrindu neteisingai kvalifikavo atsakovo Sprendimų teisinę reikšmę. Šengeno sienų kodeksas Lietuvos Respublikoje negali būti taikomas tiesiogiai, kadangi šis kodeksas nustato tik bendro pobūdžio taisykles, kurios nėra aprobuotos Lietuvos Respublikos teisės aktais, o konkrečiai Įstatymas nereglamentuoja Šengeno sienų kodekso taikymo tvarkos Lietuvos Respublikoje, išskyrus atskirų bendro pobūdžio taisyklių taikymą. Teismas netinkamai taikė ir aiškino Europos Parlamento ir Tarybos reglamentus, kadangi jis šių reglamentų neaiškino konkrečiai užsieniečio D. K. atžvilgiu, tačiau teismas tik nurodė šių reglamentų numerius, kurie yra išdėstyti Įstatymo galiojančioje redakcijoje. Pareiškėjo teigimu, teismas neatliko užsieniečio teisinės padėties teisinio įvertinimo.

34. Pareiškėjas pažymi, kad atsakovo Sprendimas dėl gražinimo yra panaikintas pagrįstai, tačiau nepakankamai motyvuotai, nes Sprendimas dėl gražinimo buvo įvertintas ne pilna apimtimi ir neišsamiai. Šis atsakovo sprendimas teismo buvo panaikintas tik dėl procedūrinių pažeidimų, tačiau sprendimo esmė, t. y. užsieniečio neteisėto gyvenimo Lietuvos Respublikoje faktas liko nenustatytas nei atsakovo, nei teismo. Pareiškėjas nurodo, kad atsakovas, atlikdamas bet kurias administracines procedūras iki Sprendimo dėl gražinimo priėmimo, nereikalavo užsieniečio rašytinio paaiškinimo ir tai padarė esminę neigiamą įtaką atsakovo sprendimų turiniui, nes nenustatė užsieniečio kelionių laikotarpių ir apimčių. Atsakovas neužtikrino vertėjo dalyvavimo, o teisme aiškinimas, kad (duomenys neskelbtini) oro uoste dirbantys pareigūnai gerai žino rusų kalbą vertintinas kritiškai, kadangi viešojo administravimo subjektas, kuris turi teisę priimti atitinkamus sprendimus užsieniečio atžvilgiu, neturi teisės šioje administracinėje procedūroje atlikti vertėjo paslaugas, kurių kokybės neįmanoma patikrinti jokiais kriterijais.

35. Pareiškėjas akcentavo, kad atsakovas visuose procesiniuose dokumentuose (net ir apeliaciniame skunde) nurodė pareiškėjo buvimo Lietuvos Respublikoje laikotarpį, t. y. 180 dienų laikotarpį nuo 2022 m. gegužės 13 d. Akivaizdu, kad 180 dienų laikotarpis baigėsi 2022 m. lapkričio 13 d., todėl pareiškėjui negalėjo būti jokių kliūčių 2022 m. lapkričio 26 d. įvažiuoti į Lietuvos Respubliką, kadangi jo atžvilgiu prasidėjo sekantis 180 dienų laikotarpis, kuris turėjo būti skaičiuojamas nuo 2022 m. lapkričio 26 d. (D. K. įvažiavimas į Lietuvos Respubliką). Teismas kitaip skaičiavo šį 180 dienų laikotarpį, laikydamas, kad reikia skaičiuoti 180 dienų atgal nuo 2022 m. lapkričio 26 d. Tačiau užsieniečio buvimo Lietuvos Respublikoje laikotarpių apskaičiavimas yra atsakovo kompetencijos dalykas, todėl teismas šioje sprendimo dalyje buvo nekompetentingas, kadangi teismas ėmėsi atsakovo funkcijų ir kalendorines dienas skaičiavo kitokia tvarka.

36. Pareiškėjo nuomone, panaikinus atsakovo Sprendimą dėl gražinimo naikintinas atsakovo Sprendimas dėl neįleidimo, kuris buvo priimtas tik atsakovo Sprendimo dėl gražinimo pagrindu. Atsakovo Sprendime dėl neįleidimo ir / ar kituose atsakovo pridėtiniuose dokumentuose nėra pateikta jokie objektyvaus užsieniečio gyvenimo Lietuvos Respublikoje ir / ar Šengeno erdvės valstybėse apskaičiavimo. Teismas sprendimą grindė vien tik užsieniečio D. K. pase esančių spaudų duomenimis, kurie negali būti vieninteliu kriterijumi apskaičiuoti užsieniečio gyvenimo Lietuvos Respublikoje ir / ar Šengeno erdvės valstybėse laikotarpius. Be to, Lietuvos Respublikos jurisdikcija negalioja už Lietuvos Respublikos ribų, todėl Lietuvos Respublika vienašališkai negali priimti atitinkamų sprendimų, kuriais yra nustatomi užsieniečių gyvenimo laikotarpiai kitose Europos Sąjungos ir / ar Šengeno erdvės valstybėse. Atsakovas ir teismas neteisėtai byloje taikė ir aiškino užsieniečio atvykimą, buvimą Lietuvos Respublikoje, išvykimą ir / ar draudimą užsieniečiui atvykti į Lietuvos Respubliką, todėl buvo priimti teisiškai nepagrįsti atsakovo sprendimai. Pareiškėjo atžvilgiu niekada nebuvo priimtas Įstatymo 133 straipsnyje reglamentuotas draudimas atvykti į Lietuvos Respubliką, todėl atsakovui nebuvo jokie teisinio pagrindo priimti Sprendimą dėl neįleidimo ir neleisti asmeniui įvažiuoti į Lietuvos Respublikos teritoriją. Asmens neįleidimas į Lietuvos Respubliką pagal Įstatymo 125 straipsnį nėra reglamentuotas šioje teisės normoje, nes Įstatymo 125 straipsnis gali būti taikomas užsieniečio atžvilgiu, kuris yra Lietuvos Respublikos teritorijoje.

37. Atsakovas Tarnyba apeliaciniame skunde prašo pakeisti pirmosios instancijos teismo sprendimą – palikti galioti sprendimo dalį dėl Sprendimo dėl gražinimo visa apimtimi ir panaikinti sprendimo dalį, kuria priteista 11,25 Eur sumokėto žyminio mokesčio iš Tarnybos naudai, kitą teismo sprendimo dalį palikti nepakeistą.

38. Atsakovas akcentuoja, kad kadangi, D. K. iš Šengeno erdvės ketino išvykti 2022 m. lapkričio 8 d., pritaikius buvimo Šengeno erdvėje laiko skaičiavimo metodiką, nustatyta, kad tą dieną, jam išvykstant, 180 dienų periodas per kurį pareiškėjas buvo Šengeno erdvėje prasidėjo 2022 m. gegužės 13 d. Periodu nuo 2022 m. gegužės 13 d. iki 2022 m. lapkričio 8 d. (o būtent 180 dienų laikotarpiu) D. K. Šengeno erdvėje buvo 100 dienų. Tokiu būdu buvo nustatyta, kad pareiškėjas nuo 2022 m. spalio 30 d. iki 2022 m. lapkričio 8 d., būdamas Šengeno šalyse 100 dienų, 10 dienų viršijo

nustatytą maksimalų leistiną 90 dienų skaičių per bet kurį 180 dienų laikotarpį. Pareiškėjas iš Šengeno erdvės turėjo išvykti iki 2022 m. spalio 29 d. (imtinai), tačiau to nepadarė.

39. Atsakovo vertinimu, Tarnybos pareigūnai priėmė motyvuotą, nešališką ir objektyvų Sprendimą dėl grąžinimo, kuris buvo tinkamai pagrįstas faktinėmis aplinkybėmis ir galiojančiais teisės aktais, nebuvo formalus bei atitiko gero administravimo (atsakingo valdymo) principą. Pažymi, kad teismui panaikinus ginčijamą Sprendimą dėl grąžinimo, D. K. neteisėtas buvimas / gyvenimas Lietuvos Respublikoje / Šengeno erdvėje / Europos Sąjungoje nebus, kaip reikalauja teisės aktai, užfiksuotas bei tinkamai pažymėtas, kad yra išvykęs iš Šengeno erdvės, o būtent nuo 2022 m. lapkričio 8 d. nutraukęs savo neteisėtą buvimą Šengeno erdvėje, dėl ko neatmetama rizika, kad pareiškėjui pakartotinai vykstant per išorinę Europos Sąjungos sieną, jis gali būti pakartotinai grąžintas į savo valstybę. Pažymi, kad pareiškėjas 2022 m. lapkričio 8 d. patikrinimo vykstant per valstybės sieną metu Tarnybos pareigūnams, skunde pirmosios instancijos teismui, ir teismo nagrinėjimo metu, duomenų ir / ar dokumentų patvirtinančių jo teisėtą buvimą Šengeno erdvėje, nei jam buvo maksimaliai leistina, nepateikė. Pareiškėjo skunde pirmosios instancijos teismui nurodytos priežastys ir aplinkybės, dėl ko teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais jis nesusitvarkė dokumentų tuo tikslu, kad galėtų Lietuvos Respublikoje / Šengeno erdvėje / Europos Sąjungoje būti (gyventi) ilgiau nei leidžia galiojantys teisės aktai teisėtai, savaime neįtakoja Sprendimo dėl grąžinimo neteisėtumo bei nepagrįstumo. Nagrinėjamu atveju, vertinant D. K. pateiktus argumentus, dėl jo paties neveikimo, Tarnybos nuomone, turėtų būti atsižvelgta į pareiškėjo pateiktų duomenų pakankumą, jų nuoseklumą, teiginių logiškumą ir įstatymo viršenybės principą. Pareiškėjas nenurodė nei vienos priežasties ar išskirtinių individualių aplinkybių, dėl ko jam turėtų būti taikomos kitokios taisyklės nei visiems užsieniečiams. Pareiškėjo valdomas nekilnojamasis turtas Lietuvos Respublikoje savaime neatleidžia jo nuo pareigos laikytis teisės aktų reikalavimų, nustatytų visiems užsieniečiams, siekiantiems teisėtai būti Lietuvos Respublikoje / Šengeno erdvėje / Europos Sąjungoje. Be kita ko, panaikinus Sprendimą dėl grąžinimo procesiškai lieka nebaigtas išspėsti užsieniečio, kuris padarė migracinius pažeidimus, teisinės padėties klausimas.

40. Atsakovas Tarnyba atsiliepiame į pareiškėjo apeliacinį skundą prašo jį atmesti.

41. Tarnyba akcentuoja, kad vykimo per valstybės sieną metu 2022 m. lapkričio 8 d. ir 2022 m. lapkričio 26 d., įvertinus visas D. K. vykimo per valstybės sieną aplinkybes, tarnybos pareigūnai pastarąjį priėmė atskirus individualius, tarpusavyje nesusijusius pasienio tikrinimo metu susidariusią ir jo situaciją atspindinčius administracinius sprendimus (o būtent suskaičiavę kiek dienų pareiškėjas yra išbuvęs). Atsakovas paaiškina, kad iš Tarnybos pareigūnų yra reikalaujama, kad jie atlikdami pasienio tikrinimus, prieš priimdami sprendimus leisti atvykti arba leisti išvykti ar atvykti ir kelionės dokumentą pažymėdami datos spaudu, įsitikintų, kad per valstybės sieną vykstantis asmuo neviršijo leistino buvimo laikotarpio (t. y. 90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį) ir pažymi, kad tokią pačią procedūrą atlieka ir kitų visų Šengeno valstybių sienos apsaugos pareigūnai. Nepaisant to, ar asmeniui buvo taikyta, ar nebuvo taikyta, grąžinimo procedūra, kiekvienu atveju per valstybės sieną vykstančiam trečiosios šalies piliečiui tiek atvykstant, tiek išvykstant, yra nustatomas (suskaičiuojamas) jo būtų dienų skaičius Šengeno erdvėje 90 dienų per bet kurį per 180 dienų laikotarpį ir tik tuomet priimamas sprendimas leisti vykti per valstybės sieną. Be kita ko Šengeno sienų kodekso 4 straipsnyje nurodyta, kad laikantis bendrą Europos Sąjungos teisės principų, pagal šį reglamentą priimami sprendimai turi būti priimami atsižvelgiant į kiekvieną konkretų atvejį. Taigi paneigtina pareiškėjo apeliaciniame skunde nurodyta aplinkybė, kad 2022 m. lapkričio 26 d. Sprendimas dėl neįleidimo buvo priimtas Sprendimo dėl grąžinimo pagrindu.

42. Atsakovas pažymi, kad Tarnybos Vilniaus pasienio rinktinės (duomenys neskelbtini) oro uosto pasienio užkardos pareigūnai, vadovaujantis teisės aktų nuostatomis priėmė Sprendimą dėl neįleidimo, pareigūnai vykdė savo tiesiogines funkcijas ir nenustačius pareigūnų neteisėtų veiksmų, tenkinti pareiškėjo apeliacinio skundo nėra teisinio pagrindo.

k o n s t a t u o j a:

IV.

Nagrinėjamu atveju ginčas kilo dėl Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2022 m. lapkričio 9 d. sprendimo Nr. 159-1026, kuriuo nuspręsta pareiškėją gražinti į užsienio valstybę ir 2022 m. lapkričio 26 d. sprendimo Nr. 163-2554, kuriuo atsisakyta pareiškėjui leisti atvykti kertant sieną, teisėtumo ir pagrįstumo.

43. Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą tenkino iš dalies, panaikino VSAT 2022 m. lapkričio 9 d. sprendimą Nr. 159-1026, o kitą pareiškėjo skundo dalį atmetė. Taip pat priteisė pareiškėjo naudai iš atsakovo 11,25 Eur sumokėto žyminio mokesčio.

44. Pareiškėjas apeliaciniame skunde nurodo, kad teismas netinkamai taikė ir aiškino Įstatymo, Šengeno sienų kodekso nuostatas bei Europos Parlamento ir Tarybos reglamentus, todėl netinkamai identifikavo pareiškėjo teisinę padėtį Lietuvos Respublikoje ir tuo pagrindu neteisingai kvalifikavo atsakovo Sprendimų teisinę reikšmę. Pareiškėjo nuomone, atsakovo Sprendimas dėl gražinimo yra panaikintas pagrįstai, tačiau nepakankamai motyvuotai.

45. Atsakovas apeliaciniame skunde sutinka su pirmosios instancijos teismo sprendimo dalimi, kuria buvo paliktas galioti Sprendimas dėl neįleidimo, ir nemano, kad ji turėtų būti keičiama. Tačiau atsakovo nuomone, pirmosios instancijos teismo sprendimas dalyje, kuria buvo panaikintas Sprendimas dėl gražinimo, nelaikytinas teisingu ir proporcingu atsakovo atžvilgiu, kadangi byla buvo išnagrinėta neteisingai ir nevisapusiškai atsižvelgiant į nagrinėjamos situacijos faktines aplinkybes, bei netinkamai pritaikant teisės aktus.

46. Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 140 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad teismas, apeliacine tvarka nagrinėdamas bylą, patikrina pirmosios instancijos teismo sprendimo pagrįstumą ir teisėtumą, neperžengdamas apeliacinio skundo ribų. To paties straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad teismas peržengia apeliacinio skundo ribas, kai to reikalauja viešasis interesas arba kai neperžengus apeliacinio skundo ribų būtų reikšmingai pažeistos valstybės, savivaldybės ir asmenų teisės bei įstatymų saugomi interesai. Teismas taip pat patikrina, ar nėra šio įstatymo 146 straipsnio 2 dalyje nurodytų sprendimo negaliojimo pagrindų. Atsižvelgusi į minėtas nuostatas bei byloje nenustačiusi sprendimo negaliojimo pagrindų bei aplinkybių, dėl kurių turėtų būti peržengtos apeliacinių skundų ribos, teisėjų kolegija šią bylą apeliacine tvarka nagrinėja ir pirmosios instancijos teismo sprendimo pagrįstumą ir teisėtumą tikrina neperžengdama apeliacinių skundų ribų.

47. Byloje nustatyta, kad 2022 m. lapkričio 8 d. (duomenys neskelbtini) oro uoste pareiškėjas ketino vykti iš Lietuvos Respublikos per (duomenys neskelbtini) į (duomenys neskelbtini). Tarnybos pareigūnai pagal pareiškėjo pase esančius duomenis nustatė, kad pareiškėjas nuo 2022 m. gegužės 13 d. iki 2022 m. lapkričio 8 d. (t. y. 180 dienų laikotarpiu) Šengeno erdvėje buvo 100 dienų: nuo 2022 m. birželio 4 d. iki 2022 m. birželio 28 d. – 25 dienas ir nuo 2022 m. rugpjūčio 26 d. iki 2022 m. lapkričio 8 d. – 75 dienas. Šiuo pagrindu buvo priimtas 2022 m. lapkričio 9 d. Sprendimas dėl gražinimo, kuriame nuspręsta gražinti pareiškėją į užsienio valstybę, t. y. įpareigoti savanoriškai išvykti į užsienio valstybę per 7 dienas nuo sprendimo įteikimo dienos, t. y. iki 2022 m. lapkričio 15 d. Valstybė, į kurią įpareigojama savanoriškai išvykti – (duomenys neskelbtini). Sprendime nurodyta, kad jis priimtas, nes asmuo į Lietuvos Respubliką atvyko teisėtai, tačiau gyvena Lietuvos Respublikoje be leidimo gyventi Lietuvos Respublikoje. Sprendime taip pat nurodyta, kad pareiškėjui ketinant išvykti 2022 m. lapkričio 8 d. buvo nustatyta, kad jis Šengeno erdvėje išbuvo 100 dienų ir turėjo išvykti iki 2022 m. spalio 29 d., tačiau to nepadarė ir taip pažeidė Įstatymo 23 straipsnio 1 dalį ir 124 straipsnio 2 dalį. Sprendimas priimtas vadovaujantis Įstatymo 125

straipsnio 1 dalies 5 punktu, 127 straipsnio 1, 3¹ ir 6 dalimis. Sprendime nurodyta, kad per jame nustatytą terminą neišvykus iš Lietuvos Respublikos, bus priimtas sprendimas dėl išsiuntimo iš Lietuvos Respublikos. Taip pat nurodyta, kad sprendimas įteiktas 2022 m. lapkričio 8 d., į rusų kalbą vertė vertėja, supažindinta su atsakomybe už melagingą vertimą. Sprendime yra priedas ranka: „Pasirašyti atsisakė, tai liudija A. M., A. P.“.

48. Ginčo santykius reglamentuoja Įstatymas, kurio 1 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog šis Įstatymas nustato užsieniečių atvykimo ir išvykimo, buvimo ir gyvenimo, prieglobsčio ir laikinosios apsaugos Lietuvos Respublikoje suteikimo, integracijos ir sprendimų dėl užsieniečių teisinės padėties apskundimo tvarką ir kitus užsieniečių teisinės padėties Lietuvos Respublikoje klausimus, taip pat reglamentuoja Lietuvos Respublikos elektroninio rezidento statuso suteikimo ir panaikinimo sąlygas ir tvarką. Įstatymo 2 straipsnio 9 dalyje numatyta, kad įpareigojimas išvykti iš Lietuvos Respublikos – teisės aktų nustatyta tvarka priimtas sprendimas, pagal kurį užsienietis per nustatytą laiką savanoriškai privalo išvykti į tą Europos Sąjungos ar Europos laisvosios prekybos asociacijos valstybę narę, kurioje jis turi teisę būti ar gyventi.

49. Įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 1 punkte yra nurodyta, kad užsieniečio buvimas Lietuvos Respublikoje laikomas neteisėtu, jeigu užsienietis yra Lietuvos Respublikoje laikotarpį, viršijantį šio Įstatymo 11 straipsnio 2–9, 11 dalyse užsieniečiams nustatytą buvimo joje laiką. Įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad užsienietis, kuriam taikomas bevizis režimas, turi teisę atvykti į Lietuvos Respubliką ir būti Lietuvos Respublikoje turėdamas galiojantį kelionės leidimą, jeigu to reikalaujama pagal Reglamentą (ES) 2018/1240, bet jo buvimas Lietuvos Respublikoje ir kitose Šengeno valstybėse negali trukti ilgiau negu 90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį.

50. Įstatymo 124 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad užsienietis privalo išvykti iš Lietuvos Respublikos iki šio Įstatymo 11 straipsnio 2–9, 11 dalyse užsieniečiams nustatyto buvimo laiko pabaigos, išskyrus atvejus, kai jis gauna dokumentą, patvirtinantį jo teisę būti arba gyventi Lietuvos Respublikoje.

51. Pagal Įstatymo 125 straipsnio 1 dalies 5 punktą sprendimas grąžinti užsienietį į užsienio valstybę priimamas, kai į Lietuvos Respubliką jis atvyko teisėtai, tačiau gyvena Lietuvos Respublikoje be leidimo laikinai gyventi ar leidimo nuolat gyventi, jeigu privalo jį turėti. Sprendimas grąžinti užsienietį į užsienio valstybę priimamas, kai jis yra Lietuvos Respublikoje laikotarpį, viršijantį šio Įstatymo 11 straipsnio 2–9, 11 dalyse užsieniečiams nustatytą buvimo laiką. (Įstatymo 125 str. 6 p.)

52. Sprendimų dėl įpareigojimo išvykti, išsiuntimo, grąžinimo ir vykimo tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją vykdymo terminai ir tvarka nustatyta Įstatymo 127 straipsnyje, kurio: 1 dalyje nurodyta, kad sprendime grąžinti užsienietį į užsienio valstybę, įvertinus užsieniečio galimybes kuo greičiau išvykti ir jeigu jis bendradarbiauja su kompetentingomis institucijomis grąžinimo į užsienio valstybę klausimu, nustatomas nuo 7 iki 30 dienų terminas, kuris skaičiuojamas nuo sprendimo įteikimo užsieniečiui dienos ir per kurį užsienietis įpareigojamas savanoriškai išvykti iš Lietuvos Respublikos; 3¹ punkte numatyta, kad jeigu yra pagrindas manyti, kad užsienietis gali pasislėpti siekdamas išvengti grąžinimo į užsienio valstybę ar įpareigojimo išvykti iš Lietuvos Respublikos, sprendime grąžinti užsienietį į užsienio valstybę arba įpareigojime išvykti iš Lietuvos Respublikos jam gali būti nustatytas trumpesnis negu 7 dienų terminas, per kurį užsienietis įpareigojamas savanoriškai išvykti iš Lietuvos Respublikos, arba terminas savanoriškai išvykti nesuteikiamas; 6 dalyje nurodyta, kad sprendimą dėl užsieniečio grąžinimo į užsienio valstybę ar jo vykimo tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją priima ir jo įvykdymą kontroliuoja institucija, nustačiusi užsieniečio grąžinimo į užsienio valstybę pagrindą, – Migracijos departamentas arba Valstybės sienos apsaugos tarnyba; 7 dalyje nustatyta, kad tvarką, reglamentuojančią, sprendimų dėl užsieniečio įpareigojimo išvykti, išsiuntimo iš Lietuvos Respublikos, grąžinimo į užsienio valstybę ir vykimo tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją priėmimą ir jų vykdymą, nustato vidaus reikalų ministras.

53. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2004 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-429 patvirtintas Sprendimų dėl užsieniečio įpareigojimo išvykti, išsiuntimo, grąžinimo ir vykimo tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją priėmimo ir jų vykdymo tvarkos aprašas, kurio 24 punkte nustatyta, kad dokumentai dėl pasienio kontrolės punkte esančio užsieniečio, kuris išvyksta iš Lietuvos Respublikos ir iš jos išvyks iš karto po sprendimo dėl grąžinimo priėmimo, grąžinimo turi būti išnagrinėti ir sprendimas dėl tokio užsieniečio grąžinimo turi būti priimtas, jeigu užsienietis turi galiojantį kelionės dokumentą arba kitą dokumentą, suteikiantį teisę išvykti iš Lietuvos Respublikos per Lietuvos Respublikos valstybės sieną, nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 3 valandas nuo fakto, kad yra bent vienas iš Įstatymo 125 straipsnio 1 dalyje nustatytų užsieniečio grąžinimo pagrindų, nustatymo.

54. Pirmosios instancijos teismas, nustatęs, kad Sprendimas dėl grąžinimo buvo priimtas tik kitą dieną, t. y., lapkričio 9 d., laikė, kad VSAT nesilaikė Aprašo 24 punkte nustatyto reikalavimo sprendimą priimti nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 3 valandas nuo fakto, kad yra bent vienas iš įstatymo 125 straipsnio 1 dalyje nustatytų užsieniečio grąžinimo pagrindų, nustatymo.

55. Teisėjų kolegija, įvertinusi bylos faktines aplinkybes ir aukščiau nurodytą teisinį reglamentavimą, sutinka su pirmosios instancijos išvada, kad šis vėlavimas nagrinėjamu atveju negali būti laikomas formaliu, nes jis lėmė, kad Sprendimo dėl grąžinimo turinys tapo prieštaringas, netikslus ir ne(be)atspindėjo realios situacijos. Teisėjų kolegija, atkreipia dėmesį ir į kitus byloje nustatytus procedūrinius pažeidimus ir Sprendimo dėl grąžinimo turinio neatitikimus faktinei situacijai bei jo vidinius prieštaravimus, tai, kad šiame sprendime yra nurodyta, jog sprendimas įteiktas pareiškėjui lapkričio 8 d., t. y. anksčiau nei jis buvo priimtas (lapkričio 9 d.) ir kad pareiškėjas jį pasirašyti atsisakė. Atsakovo tvirtinimu, pareiškėjas raštu sutiko, kad sprendimas bus priimtas jam nedalyvaujant, tačiau iš sutikimo turinio matyti, kad jame yra nurodyta tik dėl pareiškėjo sutikimo nagrinėti administracinio teisės pažeidimo bylą jam nedalyvaujant. Sprendime yra įrašas dėl jo išvertimo pareiškėjui į rusų kalbą, tačiau Sprendimas buvo priimtas jau pareiškėjui išvykus iš Lietuvos Respublikos (2022 m. lapkričio 9 d.). Be to, pareiškėjo teigimu, jam nebuvo pakviestas vertėjas, šios aplinkybės nepaneigė nei atsakovas, nei pirmosios instancijos teismas. Atsakovas taip pat pripažino, kad Sprendimas dėl grąžinimo pareiškėjui nebuvo išsiųstas jo sutikime nurodytu elektroninio pašto adresu dėl darbuotojo neapdairumo. Taigi, pareiškėjui nebuvo išsiųstas atsakovo priimtas Sprendimo dėl grąžinimo ir jis nebuvo apie įpareigojimą išvykti į konkrečią valstybę informuotas per išvykimui nustatytą terminą, t. y. iki 2022 m. lapkričio 15 d.

56. Atsižvelgiant į tai, sutiktina su pirmosios instancijos teismo išvada, kad byloje nėra jokių įrodymų, kad pareiškėjas būtų sutikęs dėl Sprendimo dėl grąžinimo priėmimo jam nedalyvaujant ir (ar) būtų atsisakęs jį pasirašyti, taip pat, kad pareiškėjui būtų šis sprendimas išverstas į rusų kalbą ir išsiųstas pareiškėjo nurodytu el. paštu, ar pareiškėjas kitaip būtų informuotas apie šiame sprendime nurodyto įpareigojimo išvykti priėmimą. Taigi, nurodyti procedūriniai pažeidimai ir Sprendimo dėl grąžinimo turinio neatitikimai faktinei situacijai bei jo vidiniai prieštaravimai, pagrįstai pirmosios instancijos teismo įvertinti, kaip sudarantys pagrindą spręsti, jog Sprendimas dėl grąžinimo neatitinka gero administravimo principo, todėl yra naikintinas.

57. Dėl atsakovo argumentų, kad pirmosios instancijos teisme byla buvo išnagrinėta neteisingai ir nevisapusiškai atsižvelgiant į nagrinėjamos situacijos faktines aplinkybes, pažymėtina, kad pagal ABTĮ 56 straipsnio 7 dalį, jokie įrodymai teismui neturi iš anksto nustatytos galios, teismas įvertina įrodymus pagal vidinį savo įsitikinimą, pagrįstą visapusišku, išsamiu ir objektyviu bylos aplinkybių viseto išnagrinėjimu, vadovaudamasis įstatymu, taip pat teisingumo ir protingumo kriterijais. Teismo įsitikinimas turi būti pagrįstas byloje esančių įrodymų tyrimu ir vertinimu, kad tam tikros aplinkybės, susijusios su ginčo dalyku, egzistuoja arba neegzistuoja. Įvertindamas įrodymus, teismas turi įvertinti kiekvieno įrodymo įrodomąją reikšmę ir iš įrodymų viseto padaryti išvadas. Vertinant kiekvieno įrodymo įrodomąją reikšmę reikia nustatyti, koks jo ryšys su įrodinėjimo dalyku, ar tas įrodymas yra leistinas, patikimas, ar nėra suklastojimo požymių, ar tinkamai buvo paskirstytos įrodinėjimo pareigos, ar nepaneigtos pagal įstatymus nustatytos prezumpcijos, ar yra

prejudicinių faktų. Vertindamas įrodymų visetą, teismas turi įsitikinti, kad pakanka duomenų išvadai, jog tam tikri faktai egzistavo arba neegzistavo, kad nėra esminių prieštaravimų, paneigiančių tokias išvadas (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. liepos 14 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-728-415/2017; kt.). Akcentuotina, kad teismas, vertindamas įrodymus, turi vadovautis ne tik įrodinėjimo taisyklėmis, bet ir logikos dėsniais, teisingumo, protingumo, sąžiningumo kriterijais. Tai, kad nagrinėjamu atveju pirmosios instancijos teismas kitaip vertino pareiškėjo pateiktus argumentus ir bylos duomenis ar jiems nepritarė (su jais nesutiko), nėra pagrindas konstatuoti, jog pirmosios instancijos teismas netinkamai taikė įrodymų vertinimą reglamentuojančias proceso normas ir padarė bylos faktais ir galiojančios teisės normomis nepagrįstą išvadą dėl ginčo aplinkybių. Taip pat pažymėtina, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra pažymėjęs, jog nuostata dėl teismo sprendimo (nutarties) motyvų nebuvimo yra skirta visam teismo sprendimui, o ne atskiram šiame sprendime teismo išspręstam klausimui, todėl aplinkybė, kad bylą nagrinėjantis teismas savo sprendime kokybinių ir kiekybinių kriterijų taikymo požiūriu, pareiškėjo nuomone, nepakankamai aptarė bylai reikšmingas aplinkybes, savaime negali būti tapatinama su motyvų nebuvimu (žr., pvz., 2018 m. lapkričio 6 d. nutartį administracinėje byloje Nr. P-54-552/2018, 2019 m. balandžio 3 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eP-20-968/2019)

58. Atmestini pareiškėjo apeliacinio skundo argumentai, kad atsakovo Sprendimas dėl gražinimo yra panaikintas pagrįstai, tačiau nepakankamai motyvuotai, nes jis buvo įvertintas ne pilna apimtimi ir neišsamiai. Nagrinėjamu atveju, pirmosios instancijos teismo nustatyti procedūriniai pažeidimai buvo pagrindas panaikinti Sprendimą dėl gražinimo.

59. Pareiškėjas apeliaciniame skunde teigia, kad Sprendimas dėl neįleidimo buvo priimtas Sprendimo dėl gražinimo pagrindu. Šiuo klausimu teisėjų kolegija sutinka su atsakovo pateikta atsiliepime pozicija, kad Sprendimas dėl gražinimo ir Sprendimas dėl neįleidimo yra savarankiški administraciniai sprendimai, argumentuoti skirtingomis vykimo per valstybės sieną faktinėmis aplinkybėmis. Sprendimas dėl gražinimo ir Sprendimas dėl neįleidimo, yra savarankiški vienas su kitu nesusiję administraciniai sprendimai nedarantys vienas kitam įtakos, nepaisant to, kad jie priimti vadovaujantis ta pačia buvimo Šengeno erdvėje dienų / laiko tarpo skaičiavimo metodika. Nagrinėjamų situacijų kontekste yra svarbus sprendimo priėmimo momentas, o būtent atvykimo / išvykimo per valstybės sieną data, nes nuo jos yra skaičiuojamas teisėtai pareiškėjo išbūtų dienų skaičius Šengeno erdvėje.

60. Pagal Įstatymo 5 straipsnio 1 dalį užsieniečiams, atvykstantiems į Lietuvos Respubliką ir išvykstantiems iš jos, taikomos Šengeno sienų kodekso nuostatos. Pagal Įstatymo 8 straipsnio 1 dalį užsieniečio neįleidimo į Lietuvos Respubliką sąlygos nustatomos vadovaujantis Šengeno sienų kodeksu. Sprendimą neįleisti užsieniečio į Lietuvos Respubliką priima Valstybės sienos apsaugos tarnyba.

61. Byloje nustatyta, kad Tarnybos Vilniaus pasienio rinktinės (duomenys neskelbtini) oro uosto pasienio užkardos (duomenys neskelbtini) oro uosto pasienio kontrolės punkte 2022 m. lapkričio 26 d. į Europos Sąjungos / Šengeno valstybių teritoriją ketino atvykti (duomenys neskelbtini) pilietis D. K., kuris pasienio kontrolei pateikė (duomenys neskelbtini) piliečio pasą Nr. (duomenys neskelbtini). Pagal pareiškėjo pasienio kontrolei pateiktą pasą, nustatyta, kad pastarasis buvo pažymėtas įvairių Šengeno valstybių datos spaudais (kurie žymi atvykimo ir išvykimo į Šengeno valstybių teritorijos faktą) ir laikotarpiu nuo 2022 m. gegužės 31 d. iki 2022 m. lapkričio 26 d. (180 dienų) pareiškėjas Šengeno erdvėje buvo išbuvęs daugiau nei 90 dienų, o būtent 100 dienų (nuo 2022 m. birželio 4 d. iki 2022 m. birželio 28 d. – 25 dienas ir nuo 2022 m. rugpjūčio 26 d. iki 2022 m. lapkričio 8 d. – 75 dienas), ir pareiškėjas 2022 m. lapkričio 26 d. neįgijo teisės atvykti į Šengeno erdvę, dėl ko nebuvo leista atvykti ir priimtas pareiškėjo ginčijamas Tarnybos 2022 m. lapkričio 26 d. sprendimas Nr. 163-2554. Priimdami sprendimą atsisakyti leisti atvykti kertant sieną Tarnybos pareigūnai vadovavosi Šengeno sienų kodekso 14 straipsniu.

62. Pagal Šengeno sienų kodekso 14 straipsnio nuostatas trečiosios šalies piliečiui, kuris neatitinka visų 6 straipsnio 1 dalyje nustatytų atvykimo sąlygų ir nepriklauso 6 straipsnio 5 dalyje

nurodytoms asmenų kategorijoms, neleidžiama atvykti į valstybių narių teritorijas. Tai nepažeidžia specialių nuostatų dėl teisės į prieglobstį ir tarptautinę apsaugą arba dėl ilgalaikių vizų išdavimo taikymo (1 dalis). Atsisakyti leisti atvykti galima tik motyvuotu sprendimu, kuriame nurodomos aiškios atsisakymo priežastys. Sprendimą priima pagal nacionalinę teisę įgaliota institucija. Jis įsigalioja nedelsiant. Motyvuotas sprendimas, kuriame nurodomos tikslios atsisakymo priežastys, pateikiamas V priedo B dalyje nustatyta standartiniame blanke, kurį užpildo institucija, pagal nacionalinę teisę įgaliota priimti sprendimą atsisakyti leisti atvykti. Užpildytas standartinis blankas perduodamas atitinkamam trečiosios šalies piliečiui, kuris tame blanke patvirtina sprendimo neleisti atvykti gavimo faktą (2 dalis). Atsisakymą leisti atvykti reglamentuojančios išsamios taisyklės pateikiamos V priedo A dalyje (6 dalis).

63. Šengeno sienų kodekso V priedo A dalies 1 dalyje nustatyta, kad, atsisakydamas leisti atvykti, kompetentingas sienos apsaugos pareigūnas: a) užpildo atsisakymo leisti atvykti standartinį blanką, kaip parodyta B dalyje. Atitinkamas trečiosios šalies pilietis pasirašo blanką ir gauna pasirašyto blanko kopiją. Trečiosios šalies piliečiui atsisakius pasirašyti, sienos apsaugos pareigūnas tokį atsisakymą nurodo blanko dalyje „pastabos“; b) pase deda atvykimo spaudą, kryžmai perbrauktą neištrinamu juodu rašalu, ir priešais jį dešinėje pusėje taip pat neištrinamu rašalu parašo raidę (-es), atitinkančią (-as) atsisakymo leisti atvykti priežastį (-is), kurių sąrašas pateiktas pirmiau minėtame atsisakymo leisti atvykti standartiniame blanke; c) atitinkamai panaikina arba atšaukia visas pagal Reglamento (EB) Nr. 810/2009 34 straipsnyje nustatytas sąlygas; d) įregistruoja kiekvieną atsisakymą leisti atvykti registre arba įtraukia į sąrašą, nurodydamas atitinkamo trečiosios šalies asmens tapatybę ir pilietybę, nuorodas į dokumentą, leidžiantį trečiosios šalies piliečiui kirsti sieną, ir atsisakymo leisti atvykti priežastį bei datą.

64. Įvertinus Sprendimo dėl neįleidimo turinį, matyti, kad jame nurodyta, kodėl pareiškėjui nebuvo leista atvykti į Šengeno erdvę, Tarnybos pareigūnai šiame sprendime nurodė aiškia priežastį – „per ankstesnį 180 dienų laikotarpį jau buvo 90 dienų Europos Sąjungos valstybių narių teritorijoje“. Pareiškėjas su Sprendimu dėl neįleidimo buvo supažindintas pasirašytinai. Sprendimas dėl neįleidimo yra motyvuotas, jo turinys ir forma atitinka Šengeno sienų kodekso V priedo B dalyje nustatytą „Atsisakymo leisti atvykti kertant sieną“ standartinio blanko turinį ir formą, taip pat atitinka Šengeno sienų kodekso 14 straipsnio reikalavimus. Sprendimas dėl neįleidimo surašytas ne tik lietuvių, bet ir pareiškėjui suprantama rusų kalba.

65. Pareiškėjas apeliaciniame skunde nesutinka su jo buvimo Lietuvos Respublikoje laikotarpių apskaičiavimu, teigdamas, kad pareiškėjui negalėjo būti jokių kliūčių 2022 m. lapkričio 26 d. įvažiuoti į Lietuvos Respubliką, kadangi jo atžvilgiu prasidėjo sekantis 180 dienų laikotarpis, kuris turėjo būti skaičiuojamas nuo 2022 m. lapkričio 26 d.

66. Kaip jau minėta anksčiau, Įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nustato, kada užsienietis, kuriam taikomas bevizis režimas, turi teisę atvykti į Lietuvos Respubliką ir būti joje, tačiau yra apribojamas buvimo Lietuvos Respublikoje ir kitose Šengeno valstybėse laikotarpis, kuris negali trukti ilgiau negu 90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį.

67. Teisėjų kolegija pažymi, kad byloje nustatyta, jog pareiškėjas į Šengeno erdvę ketino atvykti 2022 m. lapkričio 26 d., todėl jo buvimo Šengeno erdvėje trukmė turėjo būti pradėta skaičiuota imant 180 dienų laikotarpį nuo jo bandymo atvykti dienos, t. y. pradedant skaičiuoti nuo 2022 m. lapkričio 26 d. ir atmetus 180 dienų, laikotarpis prasideda nuo 2022 m. gegužės 31 d. Byloje tiek atsakovas, tiek pirmosios instancijos teismas nustatė, kad laikotarpiu nuo 2022 m. gegužės 31 d. iki 2022 m. lapkričio 26 d. (180 dienų) D. K. buvo išbuvęs Šengeno erdvėje daugiau nei 90 dienų, t. y. nuo 2022 m. birželio 4 d. iki 2022 m. birželio 28 d. – 25 dienas ir nuo 2022 m. rugpjūčio 26 d. iki 2022 m. lapkričio 8 d. – 75 dienas, iš viso 100 dienų. Kaip pagrįstai pastebėjo ir pirmosios instancijos teismas, pareiškėjas, nors ir ginčijo buvimo Šengeno erdvėje apskaičiavimo metodiką, nei Tarnybos pareigūnams, nei teismui nepateikė įrodymų, kad Sprendime dėl neįleidimo padaryta išvada dėl jo buvimo termino yra nepagrįsta. Iš pareiškėjo paso duomenų, pagal kuriuos (atsižvelgiant į jame esančius antspaudus) buvo nustatyta, jog pareiškėjas: 2014 m. rugpjūčio 26 atvyko į (duomenys

neskelbtini) ir 2014 m. rugsėjo 9 d. išvyko iš (duomenys neskelbtini) (Šengeno erdvėje buvo 15 dienų); 2015 m. gruodžio 3 d. atvyko į (duomenys neskelbtini) ir 2015 m. gruodžio 6 d. išvyko iš (duomenys neskelbtini) (Šengeno erdvėje buvo 4 dienas); 2016 m. sausio 14 d. atvyko į (duomenys neskelbtini) ir 2016 m. vasario 3 d. išvyko iš (duomenys neskelbtini) (Šengeno erdvėje buvo 21 dieną); 2016 m. lapkričio 4 d. atvyko į (duomenys neskelbtini) ir 2016 m. lapkričio 16 d. išvyko iš (duomenys neskelbtini) (Šengeno erdvėje buvo 13 dienų); 2021 m. rugsėjo 1 d. atvyko į (duomenys neskelbtini) ir 2021 m. rugsėjo 22 d. išvyko iš (duomenys neskelbtini) (Šengeno erdvėje buvo 22 dienas); 2022 m. birželio 4 d. atvyko į (duomenys neskelbtini) ir 2022 m. birželio 28 d. išvyko iš (duomenys neskelbtini) (Šengeno erdvėje buvo 25 dienas); 2022 m. rugpjūčio 26 d. atvyko į (duomenys neskelbtini) ir 2022 m. lapkričio 8 d. išvyko iš Lietuvos Respublikos (Šengeno erdvėje buvo 75 dienas). Pareiškėjas apeliaciniame skunde nurodo, kad ginčo laikotarpiu 2022 m. rugsėjo mėnesį buvo išvykęs į (duomenys neskelbtini), tačiau nei atsakovui, nei teismui nepateikė tai įrodančių dokumentų ar kitų duomenų.

68. Teisėjų kolegija sprendžia, kad bylos duomenys patvirtina, jog Tarnybos pareigūnai tinkamai Sprendime dėl neįleidimo nustatė, kad pareiškėjas viršijo jam nustatytą 90 dienų per 180 dienų laikotarpį buvimo terminą ir 2022 m. lapkričio 26 d. neįgijo teisės atvykti į Šengeno erdvę, dėl ko vadovaujantis Šengeno sienų kodekso 6 straipsnio 1 dalies b) punktu ir 14 straipsnio 1 dalimi pareiškėjui pagrįstai 2022 m. lapkričio 26 d. nebuvo leista atvykti, todėl nėra pagrindo tenkinti pareiškėjo apeliacinio skundo ir Sprendimą dėl neįleidimo panaikinti. Pažymėtina, kad pasibaigus 180 dienų laikotarpiui pareiškėjas įgis teisę atvykti į Šengeno erdvę, taip pat ir Lietuvos Respubliką.

69. Apibendrinama išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija konstatuoja, kad pirmosios instancijos teismas tinkamai nustatė teisiškai reikšmingas aplinkybes bylai išspręsti, teisingai pritaikė ginčo teisinius santykius reglamentuojančias teisės normas ir padarė teisėtas bei pagrįstas išvadas. Pareiškėjo ir atsakovo apeliacinių skundų argumentai nepaneigia pirmosios instancijos teismo išvadų pagrįstumo ir teisėtumo, pirmosios instancijos teismo sprendimas yra pagrįstas bylos faktais ir teisės aktų normomis, todėl jis paliekamas nepakeistas, o apeliaciniai skundai atmetami.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 144 straipsnio 1 dalies 1 punktu, teisėjų kolegija

n u t a r i a:

Pareiškėjo D. K. (D. K.) ir atsakovo Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos apeliacinius skundus atmesti.

Vilniaus apygardos administracinio teismo 2023 m. kovo 30 d. sprendimą palikti nepakeistą.
Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Laimutis Alechnavičius

Ramūnas Gadliauskas

Iveta Peliienė